

Аввало, ўзимизни ўзгартирмасак, ҳаётимизни ўзгартириб бўлмайди

2-с.

Меҳнатга ишонч ва ҳурмат, аслида, бу — катта ютуқ

4-с.

ЎЗБЕКИСТОН МАҲАЛЛАЛАРИ УЮШМАСИНИНГ ИЖТИМОИЙ-СИЁСИЙ, МАЪНАВИЙ-МАЪРИФИЙ ГАЗЕТАСИ

2025 йил
18 июнь,
ЧОРШАНБА

MaHalla

№49
(2273)

WWW.UZMAHALLA.UZ

БУГУНГИ СОНДА:

“Ташриф қоғози”- миз хорижлик сайёҳлар ҳайра- тини оширяпти

“Туризм йўналишида жорий йилдан бошлаб, боғларда дарахтлар тагига сўрилар жойлаштиришни йўлга қўйдик. Дам олувчилар истеъмол учун меваларни ўз қўли билан узиб олмақда”.

2-с.

Инсон инсонга керак, қалб қалб билан муштарак

“Хонадонларга кирар эканман, биринчи навбатда, инсон инсонга кераклигини англаб етдим. Атрофимиздагиларга қанча меҳр ва саховат кўрсатсак, шунга муносиб равишда ҳаётимиз мазмунга тўлиб бораверади. Одамлар билан қалбан яқинмиз...”

6-с.

Билим ва маърифатли аёл муаммога оқилона ечим топади

“Маҳалла хотин-қизлар фаолларини қўшимча психологик курсларда ўқишга жалб қилиш керак. Билимли ва маърифатли ходимлар кимга қандай муомала қилишни, муаммоларга ечим топишни яхши билишади”.

7-с.

Диний саволга сунъий интеллектдан жавоб олса бўладими?

Тўғри, Chatgpt платформаси айрим соҳаларда инсонларга фойда бермоқда. Аммо диний саволларга тўғри жавоб беришга ожизлик қилади. Чунки у ҳам инсон омили томонидан ишлаб чиқилган бир маҳсулот.

8-с.

ҚИРҒИЗ ЖАМОАТ БИРЛАШМАСИ БИЛАН МЕМОРАНДУМ ИМЗОЛАНДИ

Ўзбекистон маҳаллалари уюшмаси ва “Тараққиёт сиёсати институти” ўртасида меморандум имзоланди.

Уюшмада Қирғиз Республикаси “Тараққиёт сиёсати институти” жамоат бирлашмаси раҳбари Надежда Добрецова бошчилигидаги делегация билан учрашув ўтказилди. Учрашув аввалида меҳмонларга Президентимиз ташаббуси билан Ўзбекистонда маҳалла тизимида амалга оширилаётган

ислохотлар ҳақида маълумот берилди.

Надежда Добрецова самимий қабул учун миннатдорлик билдириб, келгусида самарали ҳамкорликдан манфаатдорлигини қайд этди. Томонлар тажриба алмашиш, қўшма таълим ва тадқиқот дастурларини амалга ошириш, рақамли технология-

ларни жорий этиш ва маданий мулоқотни ривожлантириш масалаларида келишиб олди.

Учрашув якунида Ўзбекистон маҳаллалари уюшмаси ва Қирғиз Республикасининг “Тараққиёт сиёсати институти” жамоат бирлашмаси ўртасида ҳамкорлик тўғрисидаги меморандум имзоланди.

УЮШМА КУНДАЛИГИ

КУН НАФАСИ

МАҲАЛЛА РАИСЛАРИ ВА “ЕТТИЛИК” ЯНГИЧА ИШЛАШГА ЎРГАТИЛАДИ

Президент Шавкат Мирзиёев раислигида 16 июнь кuni ислохотлар натижадорлиги, ҳудудларда ишларнинг бориши ва аҳолини қийнаётган масалалар таҳлили бўйича видеоселектор йиғилиши ўтказилди.

Йиғилишда ижро интизомини мустаҳкамлаш, аҳоли муаммолари билан ишлаш бўйича янги тизим йўлга қўйилиши белгиланди. Тошкент шаҳрида ўзини оқлаган “Халқ назорати” электрон портали бутун республикада ишга туширилади. Ушбу портал орқали аҳоли қурилиш, ободонлаштириш ва инфратузилма муаммоларини суратга

“Ислохотлар штаби” маҳаллалар кесимида лойиҳа, инфратузилма, молиявий манба, кадрлар масаласини қамраб олган уч йиллик дастур тайёрлайди.

олиб, аниқ манзилини кўрсатган ҳолда, мобил илова орқали юборадди. Масаланинг ечими ҳам фотосурат билан тасдиқланади. Бу тизим мурожаатларнинг ягона платформаси бўлади ва унга барча вазирлик, идора, ҳокимликлар уланади.

Қайд этилганидек, охириги пайтларда Халқ қабулхоналари аҳоли дардини эшитиб, масалаларни ҳал қилиш ўрнига, мурожаатларни давлат ташкилотларига тақсимлов-

чи воситачига айланиб қолган эди. Мисол учун, ўтган йили Виртуал қабулхона ва Халқ қабулхоналари-га юборилган мурожаатларнинг 55 фоизи ижобий ҳал этилмаган. Шу боис энди Халқ қабулхоналари-га вилоят ва туман ҳокимининг ўзи раҳбарлик қилади. Улар ҳар кuni ишини аҳоли дарди ва ташвишини эшитишдан бошлайди.

(Давоми 2-саҳифада).

ТАЪТИЛ ПАЙТИДА ЎҚУВЧИГА ЎҚИТУВЧИ ЖАВОБГАР Бўладими?

4-с.

Тезкорлик, чакқонлик, эпчиллик намоиши

“Беш ташаббус олимпиадаси” доирасида гандбол бўйича “Ўзбекистон маҳаллалари уюшмаси кубоги” мусобақаларининг республика босқичи якунланди.

Айтиш керакки, мазкур мусобақалар маҳалла ёшлари учун кенг имкониятлар яратмоқда. Унинг қуйи босқичларида бу йил 432 минг нафарга яқин йигит-қиз иштирок этди. Эътиборлиси, бу йил турнирда қизлар жамоалари илк бор иштирок этди.

Бухоро вилояти ўғил болалар иштирокидаги баҳсларга мезбонлик қилди. Ҳар бир беллашув қизгин курашларга бой, жамоаларнинг ғолиблик

Турнир, айниқса, уйдаги ишлар билан банд бўлиб қолган қизларга ўз иқтидорини кўрсатиш, ўзига бўлган ишончини ошириш имконини берди.

руҳи остида кечди. Якунда:

- биринчи ўрин — Бухоро вилояти Шофиркон туманидаги “Мирзоқул” маҳалласи;
- иккинчи ўрин — Тошкент шаҳри Яккасарой туманидаги “Дилбулоқ”

маҳалласи;

- учинчи ўрин — Қашқадарё вилояти Ғузор туманидаги “Тулшан” маҳалласи жамоасига насиб этди.

(Давоми 2-саҳифада).

МУСОБАҚА

ТУШКУНЛИККА ТУШАНГИЗ, ТОШ КЎТАРИНГ — КУЧИНГИЗ ОШАДИ, ХАСТАЛИК ЧЕКИНАДИ

8-с.

Президент Шавкат Мирзиёев Остона шахрида “МАРКАЗИЙ ОСИЁ – ХИТОЙ” форматидagi иккинчи саммитда иштирок этди.

Давлатимиз раҳбари Тошкент шахрида режалаштирилган ҚУРИЛИШ ВА ЖАМОАТ ТРАНСПОРТИ ЛОЙИХАЛАРИ ТАКДИМОТИ билан танишди.

Ижро ҳужжатлариға доир маълумотларни қамраб олган МАЖБУРИЯТЛАР РЕЕСТРИ юритилади.

КУН НАФАСИ

Маҳалла раислари ва “еттилик” янгича ишлашга ўргатилади

(Давоми. Бошланиши 1-саҳифада).

Йил бошидан 867 та “оғир” тоифадаги маҳаллага сув чиқариш учун 1,4 триллион сўм берилди. Бунинг ҳисобига 662 минг хонадондаги жами 80 минг гектар томорқага 25-30 йил ичида илк бор сув етиб борди. Томорқага сув етказиш учун сарфланган 1 сўм ҳисобидан ҳеч бўлмаганда 2-3 сўмлик маҳсулот яратилса, 662 минг оила мавсумда қўшимча 5-6 миллион сўм даромад кўради. Мисол учун, Қорақалпоғистондаги 89 та маҳаллага 150 миллиард сўм берилган. Мутасаддиларга бу маҳаллаларда томорқадан 350-400 миллиард сўмлик қўшимча маҳсулот олиш бўйича тизим яратиш топширилди.

Ер, мол-мулк ва сув солиқлари маҳаллий бюджетда қолдирилмоқда. Лекин фақат шу солиқларни уйма-уй юриб ўндиришга солиқчиларнинг 70-80 фоиз вақти сарфланяпти. Агар маҳалладаги солиқчи бунга кетган вақтини солиқ базасини кенгайтиришга сарфласа, тушум қарра-қарра ошади. Мутасаддилар маҳаллада ер, мол-мулк, сув солиқларини ўндиришининг янги тизимини ишлаб чиқади.

Мамлакатимиздаги 1 минг 24 та маҳалла “оғир” тоифада, яна 1 минг 294 тасида жиноятчилик, 1,5 мингта ажралишлар сони кўпайган. Энг кўп “оғир” маҳаллалар Самарқанд, Тошкент ва Фарғона вилоятларида. Ҳозиргача 8 минг 481 та маҳаллада сайлов бўлиб ўтди. 3 минг 590 та маҳаллага янги раислар сайланди, 4 минг 891 нафари жойини сақлаб қолди. Маҳаллалар уюшмаси маҳалла раислари ва “еттилик”ни янгича ишлашга ўргатиши зарурлиги қайд этилди. Умуман, маҳалла тизимида анча масала йиғилиб қолгани, сайлов якунланганидан кейин улар алоҳида муҳокама қилиниши таъкидланди.

Сирдарё тумани тажрибаси асосида “Ислохотлар штаби” тузилади. У тумanning 38 та маҳалласи кесимида лойиҳа, инфратузилма, молиявий манба, кадрлар масаласини қамраб олган уч йиллик дастур тайёрлайди. Келгуси йил учун бюджет, инфратузилма, ишлаб чиқариш, хизмат, инвестиция ва бандлик дастурлари шу асосда тасдиқланади. Натижасига қараб, бу янги тажриба келаси йилдан бутун республикада йўлга қўйилади.

Йиғилишда ҳудудларда бандликни таъминлаш, камбағалликни қисқартириш масалаларига алоҳида эътибор қаратилди. Маҳаллаларга сув олиб бориб, мева-сабзавот етиштириш, замонавий агротехнологиялар орқали экспортни кўпайтириш имкониятлари кўрсатиб ўтилди. Одамлар сайр қилаётган жойлар, яшиллик ва болалар майдончаларини кўпайтириб, халқни рози қилиш талаби қўйилди.

Президент Матбуот хизмати ахбороти асосида тайёрланди.

“Ташриф қоғози”миз хорижлик сайёҳлар ҳайратини оширяпти

Содиқжон ҒОЙИБНАЗАРОВ, Шароф Рашидов туманидаги “Кўрпасой” маҳалласи раиси.

Туризм бугунги куннинг энг муҳим иқтисодий соҳаларидан бири ҳисобланади. Вилоятимизда шундай салоҳиятга эга бўлган масканларга “Туризм қишлоғи” ва “Туризм маҳалласи” маконини бериш бўйича ишлар олиб борилаётган. Қувонарлиси, ана шундай ҳудуд сифатида танлаб олинди.

Баланд тоғлар бағрида жойлашганимиз учун ҳаво мўтадил, дам олиш ва саёҳат учун жуда қулай. Имкониятдан янада самарали фойдаланиш мақсадида давлат бюджети ҳисобидан 12 миллиард сўм маблағ ажратилиб, 24 км. ички кўча асфальтланди. XV аср маданий мерос объекти, давлат муҳофазасига олинган “Парпи ота” зиёратгоҳи, 8 та кемпинг ҳамда 4 та меҳмон

“

Ҳудудда 1 977 нафар аҳоли истиқомат қилади. Асосий “драйвер” — туризм, боғдорчилик ва чорвачилик.

уйи, бир қатор тарихий жойлар сайёҳлар учун хозирлаб қўйилди. Бундан ташқари, ҳудудда “Кўрпасой” шаршараси, “Олти ҳовуз”, “Қирқ қиз”, “Қизил тош” зиёратгоҳи, Қўчқорли ота ғори, 850 йиллик ёнғок дарахти бўлиб, сайёҳларни жалб этиб келмоқда.

Хорижликларни замо-

“

Икки йил олдин 500-600 нафар дам олувчи ташриф буюрган бўлса, инфратузилма яхшилانгач, бу рақам 1 000 нафардан ошиб кетди. Айниқса, хорижий сайёҳлар оқими кўпайди.

навий беш юлдузли меҳмонхоналар эмас, балки шу юртнинг урф-одатлари, анъаналари акс этган миллий меҳмон уйлари, миллий таомлар кўпроқ қизиқтирмақда. Шу боис миллийликка эътибор бермоқдамиз. Мисол учун, Хилола Сатторова хонадонидида оилавий меҳмон уйи ташкил этган. Унинг алоҳида “ташриф қоғози”га айланган хунари бор. Яъни бу аёл “қозон патирчи” сифатида яхши танилган. Айниқса, хорижий сайёҳлар шу патирлар тайёрланиш жараёнини кўриш учун унинг оилавий меҳмон уйига келишмоқда.

Яқинда маҳалла ҳаётида яна бир қувончли воқеа содир бўлди. Янги маҳалла биноси қуриб, фойдаланишга топширилди. Бу фаолиятимизни янада самарали ташкил этиш, аҳолига қулай

ва сифатли хизмат кўрсатиш имконини бермоқда. Фуқаролар муаммосини ўрганишда, уларни бартараф этишда муҳим аҳамият касб этмоқда.

Амалга оширилаётган ислохотлар аҳоли турмуш даражасини яхшилаш, бандликни таъминлашга ёрдам бермоқда. Доимий тарзда бўш иш ўринлари меҳнат кўргазмаси ташкил этиб борилаётган. Унда туманда фаолият юритаётган турли корхона, ташкилот, муассаса, фирма ва фермер ҳўжаликлари ўзларидаги мавжуд бўш иш ўринлари билан иштирок этмоқда. Яқинда ўтказилган шундай тадбирда ишлаш истагини билдирган фуқаролар, айниқса, маҳалла ёш йигит-қизлари билан бевосита, юзма-юз мулоқот олиб борилади. Муҳими, 7 нафар ёш йигит-қиз ишга жойлашиш учун йўлланма олди. Шу билан бирга, “Жиззах мономаркази” масъуллари томонидан маҳалла ёшлари ва умумтаълим мактаб ўқувчилари учун касб-ҳунар ўргатиш курслари, уларнинг афзалликлари ҳақида батафсил маълумот тақдим этилди.

Туризм имкониятидан янада самарали фойдаланиш учун жорий йилдан бошлаб, болаларда дарахтлар тағига сўрилар жойлаштиришни йўлга қўйдик. Дам олувчилар истеъмол учун медаларни ўз қўли билан ўзиб олмақда. Бу ҳам туризмни ривожлантириш борасида ўзига хос ёндашув, дейиш мумкин.

МУСОБАҚА

Тезкорлик, чаққонлик, эпчиллик намоёйиши

(Давоми. Бошланиши 1-саҳифада).

Наманган вилоятида ўтказилган қизлар ўртасидаги баҳслар чинакам спорт байрамига айланди. Маҳаллаларнинг чаққон, эпчил, ғалабага интилувчан қизлари ўз маҳоратини намоёйиш этди. Якуний натижаларга кўра:

- биринчи ўринни — Наманган вилояти Косонсой туманидаги “Янги йўл” маҳалласи;
- иккинчи ўринни — Навоий вилояти Хатирчи туманидаги “Жалойир” маҳалласи;
- учинчи ўринни — Андижон

вилояти Кўрғонтепа туманидаги “Маъмуробод” маҳалласи жамоаси эгаллади.

— Утган йилги турнирнинг маҳалла босқичини кузата туриб, дугоналарим билан “қанийди қизлар ўртасида ҳам шундай мусобақа ўтказилса”, деб орзу қилгандик, — дейди мусобақа ғолиби, Косонсой туманидаги “Янги йўл” маҳалласи жамоаси вакили Назокат Жумабоева.

— Шўқрки, бу йил ниятимизга етдик. Тайёргарликни маҳалла босқичиданоқ жиддий олиб бордик. Натижада финал қисмида меҳнатларимиз самарасини берди — ғолиб бўлдик. Биласиз-

ми, бу турнир қизларга, айниқса, уйдаги ишлар билан банд бўлиб қолган тендешларимизга ўз иқтидорини кўрсатиш имконини берди. Қолаверса, маҳаллада, оилада соғлом турмуш тарзини йўлга қўйишда муҳим оҳамият касб этди.

Ғолиб ва совриндор бўлган жамоаларга диплом, медаль ҳамда кимматбаҳо совғалар топширилди. Шунингдек, биринчи ўринни эгаллаган маҳаллага — “Universal” спорт майдончаси, иккинчи ўринга — “Street workout” спорт майдончаси, учинчи ўринга — “Workout” спорт майдончаси қуриб берилади.

ТАЖРИБА

Аввало, ўзимизни ўзгартирмасак, ҳаётимизни ўзгартириб бўлмайди

Аввал қишлоқ деса, кўз олдимизга, биринчи навбатда, асфальтланмаган йўллар, қоронғу кўчалар келарди. Бутун-чи, қайси вилоятнинг энг чекка маҳалласига борманг, кенг ва раво йўллarga, чароғон кўчаларга дуч келасиз. Олше ва отир ҳудудлар инфратузилмаси билан боғлиқ муаммолар ҳал этилиб, одамлар янаш паронти яхшиланаётганига гувоҳ бўласиз.

Баротжон КАРИМОВ, Сўх туманидаги “Навобод” маҳалласи раиси.

Мисол учун, 1 200 нафар аҳоли яшайдиган “Навобод” маҳалласи тасаруфидидаги Малбут қишлоғи жорий йил табиий газ, ичимлик сув, электр таъминоти бўйича муаммолардан холи ҳудудга айланди. Шу кунгача 220 та хонадоннинг барчасига ичимлик ва оқар сув 14 км. узоқликдаги қўшни Қирғизистондан олиб келинарди. Азалдан одамларни сув муаммоси кийнарди. Яқинда давлат бюджети маблағи ҳисобидан 300 метр баландликка 2 кўтармалли насос орқали ичимлик сув чиқарилиди. Мавжуд 220 та хонадоннинг 150 тасига обихаёт кириб борди. Ҳозир қолган хонадонларга ҳам сув тармоғи тортиш ишлари амалга ошириляпти.

Бундан ташқари, аҳолини йиллар давомидида қийнаб келган бошқа масалаларга ечим топиляпти. Жумладан, 3 та кўчанинг 1 100 км. узунлиқдаги қисми асфальтланяпти.

Янги маҳалла биноси, 120 ўринли мактабгача таълим ташкилоти, 26-умумтаълим мактабига қўшимча бино қуриш бўйича тақлифлар тайёрляппиз.

Электр таъминотини яхшилаш мақсадида 20 та янги таянч устун ўрнатилиб, 300 метр тармоқ тортиш ишлари якунланди.

Табиийки, инфратузилма яхшилланиши баробарида бошқа соҳалар ривожланяпти. Аҳоли тадбиркорлик, томорқачилик билан шуғулланиб, оила фаровонлигини таъминляпти. Жараёнда камбағал ва ишсизлар билан алоҳида дастур орқали ишлаппиз. Ҳар бирининг онги, дунёқарашини ўзгартиришга интиляппиз. Ҳеч ким камбағал бўлиб туғилмаслиги ва камбағаллик ҳукм эмаслигига ишонтиряппиз.

Ҳақиқатдан ҳам, кимки, ҳаётини ўзгартирмақчи бўлса, аввало, ўзини ўзгартириши лозим. Бу борада

“

яхши натижаларга эга бўлдик. Йил бошида рўйхатга олинган ишсиз ва камбағаллар сони камайиб бораётгани фикримиз исботидир. Мисол учун, рўйхатдаги ёшлар ва аёлларга 15 сотихдан ер берилди. Улар ўзини ўзи банд қилди.

Аммо, гуруч қурмақсиз, бўлмаганидек, “маҳалла менга ёрдам беришга, давлат мени боқишга мажбур”, деб ўйлайдиганлар топилади. Уларга ҳукукий маслаҳат бераппиз. Яқинда ана шундай қайфиятдаги фуқаро моддий ёрдам сўраб чиқди.

Янги кўчиб келгани учун оилавий аҳволидан хабарсиз эдик. Ўзи ва аёли ишсиз экан. Онанинг нафақа пулига кун кўришади. Бироз суҳбатлашдим. Маълум бўлишича, йигитнинг тўрт мучаси соғ тоғни урса, талқон қиларлик кучи бор. Шу сабабли унга мавжуд иш ўринларидан бирини таклиф қилдим. Рад этди. Икки миллион сўм ойлик маоши қониқтирмади. Имтиёзли кредит ҳисобига томорқасида иссиқхона қуриш фикрини билдирди. Қанча даромад олиши мумкинлигини ҳисоблаб

бердик. Яна рад этди. Неғалигини сўрасак, агар уйда ўтириб ишласам, кунлик тушумдан айриланман, деди. Ортиқча изохга ҳожат қолмади.

Янги маҳалладошимиз турмуш ўртоғи билан кунлик ишга чиқиб, камида 600 минг сўм даромад топаркан. Унга бу вазиятда ўзини ўзи банд қилиши лозимлигини, акс ҳолда моддий ёрдам учун аризаси рад этилишини тушунтирдик.

Мана шу каби фуқаролар билан жамоатчилик иштирокида суҳбатлар ўтказиш яхши самара берапти. Ҳозир шу оила 15 сотих ер олиб, деҳқончилик қияпти. Қолаверса, кунлик иши ҳисобидан ўзини ўзи банд этган. Муҳими, энди моддий ёрдамга муҳтож эмас.

Маҳалла инфратузилмасини яхшилаш мақсадида бир қатор ишлар режалаштирилган. Жумладан, Депутат кўчасини тўлиқ, Роҳат кўчасидаги 4 та хонадонни ичимлик сув билан таъминлаш, эски симёчларни янгисига алмаштириш, Хирмонтепа кўчасида жойлашган кўп қаватли уйларнинг оқова сув тармоғидаги камчиликларни бартараф этиш белгиланган.

Бу йил Сурхондарё вилоятида тўлиқ ҳамда бошқа вилоятлардаги 16 та туман-шаҳарда ЯНГИЧА БОШҚАРУВ ТИЗИМИ жорий этилади.

9 та давлат идорасининг ТУМАН БЎЛИМЛАРИ ҲОКИМЛИК ТИЗИМИГА ЎТАДИ. Штатларни тақсимлаш, ишга олиш ва бўшатишни ҳоким ҳал қилади.

ЭНДИ ҲОКИМДА 4 НАФАР ЎРИНБОСАР БЎЛАДИ. Худуднинг ривожланиш режасига қараб, қайси соҳа бўйича ўринбосар бўлишини унинг ўзи белгилайди.

МЕНДА САВОЛ БОР...

Зухриддин ОЧИЛОВ.
Поп тумани:

— Хонадонимда томорқадан самарали фойдаланиш мақсадида дарахт ва бугта кўчатлари етиштиришни йўлга қўйганман. Айтинг-чи, шу фаолиятим ортидан ўзимни ўзим банд қилсам бўладими?

КЎЧАТЧИЛИК БИЛАН ШУҒУЛЛАНГАНЛАР ЎЗИНИ ЎЗИ БАНД ҚИЛАДИМИ?

Аброрбек ЭЪЗОЗХОНОВ,
“Мадад” ННТ ҳуқуқшуноси:

— “Экология ва атроф-муҳитни муҳофаза қилиш соҳасини трансформация қилиш ва ваколатли давлат органи фаолиятини ташкил этиш чора-тадбирлари тўғрисида”ги Президент фармонида кўра, кўчатчилик соҳасида профессионал меҳнат бозорини яратиш, ишсизликни камайтириш ва норасмий бандлик улушини қисқартириш белгиланган. Шу мақсадда уй шароитида ёки касаначилик асосида дарахт ва бугта кўчатлари(ниҳол)-ни етиштириш фаолияти ўзини ўзи банд қилган шахслар шуғулланиши мумкин бўлган фаолият (ишлар, хизматлар) турларига киритилган.

Унга мувофиқ, 2024 йил 1 январдан бошлаб, синов тариқасида ўрмон хўжаликлари худудида кўчат етиштириш, экилган кўчатларни парваришлаш, ўрмонзорлар барпо этиш ишлари аутсорсинг асосида жисмоний ва юридик шахсларни жалб этган ҳолда амалга оширилмоқда. Бу жараёнда давлат ўрмон фонди участкалари фақат «E-auction» платформаси орқали ижарага берилмоқда.

Жамоатчилик экология назоратчиларига улар томонидан базавий ҳисоблаш миқдорининг 50 фоизи миқдориди Бюджетдан ташқари пенсия жамғармасига ижтимоий солиқ тўланган тақдирда, қонунчиликда ўзини ўзи банд қилган шахслар учун жорий қилинган пенсияни ҳисоблаш учун иш стажини ҳисобга олиш тартиби татбиқ этилган. Бошқа соҳаларда меҳнат шартномасига асосан банд бўлган шахслар бир вақтнинг ўзида уй шароитида кўчат (ниҳол) етиштириш ёки Жамоатчилик экология назоратчиси фаолияти билан шуғулланишлари мумкин.

ТАШАББУС

Рўзғордан ортганини бозорда пуллаётган оилалар кўнаймоқда

Иссиқхона эгаларига уруғлик тарқатилиб, зарур маслаҳат берилади.

Тумандаги энг катта ва аҳоли гавжум ҳудуд ҳисобланамиз. Айни кунда бу ерда 5 100 нафардан зиёд аҳоли истиқомат қилади. Ундан ортиқ кўча мавжуд. 2 та умумтаълим мактаби, 1 та давлат мактабгача таълим ташкилоти, 8 та оилавий болалар боғчаси, қатор корхона ва ташкилотлар, 88 тадан ортиқ тадбиркорлик субъекти фаолият кўрсатади.

Жўрабек МАҲМУДОВ,
Когон туманидаги Баҳоуддин Нақшбанд номидаги маҳалла ҳоким ёрдамчиси.

“Маҳалла еттилиги” билан ҳамкорликда ободонлаштириш, ижтимоий реестрга киритилган фуқароларга кўмаклашиш, аҳолининг тадбиркорлик ташаббусини қўллаб-қувватлаш, кредит ва субсидия олишига тавсиянома бериш борасида ижобий тажриба тўп-ланган. Жами 1 341 та хонадон бўлса, шундан 500 тасида иссиқхона қурилган. Иссиқхоначилик ва хизмат кўрсатиш — “ўсиш нуқта”миз. Ишсизлик ва камбағалликни қисқартиришда ана шу “драйвер” соҳадан самарали фойдаланяпмиз. Масалан, аксарият деҳқонлар йилнинг тўрт фаслида томорқадан мўмай даромад олади. Юқорида таъ-

Айни кунда Когон туманида томорқачилар сони 21 мингга яқин бўлиб, улар тасарруфидаги мавжуд томорқа ери 2 минг 128 гектарга етказилган. Шунингдек, иссиқхона барпо этиб, унда йилнинг тўрт фаслида ҳам баракали ҳосил етиштираётган хўжаликлар экин ери 20 гектардан ортиқ майдонни ташкил этмоқда.

ТОМОРҚА МАКТАБИ

Парвариш мавсумининг қизғин ва қайноқ фурсати

Июнь ойида боғларда парвариш ишлари, экилган кўчатларнинг беҳато кўкариши, илдиз олишига, яхши ўсиб ривожланишига эътибор бериб бориш керак. Ой давомида улар бир-икки мартаба суғорилади. Бу жараёндан кейин эглатлар ва дарахт атрофидаги тупроқ юмшатилади.

Алижон Эсонкулов,
Академик М.Мирзаев номидаги боғдорчилик, узумчилик ва виночилик илмий тадқиқот институти директори.

Олма, нок, беҳи, олхўри мева курти ҳамда нок шира бургасига қарши июннинг бошида 10-15 кун оралатиб кимёвий ишлов берилади. Ушбу тадбир ҳосилли бoғларда мевахўр куртларнинг 2 наслига қарши бўлиб, олмалар гуллаб бўлгандан сўнг 40-45 кун ўтгач бажарилади. Олма, нок ва олхўри бoғларида кимёвий дори-лардан “Децис”, “Каратэ”, “Циракс”, “Фуфанон”, биологик ишловда “Престиж” биоинсектициди юқори самара беради. Эртапишар олма ва нок навларига кимёвий дори-лар билан ишлов берилмайди.

Эрта баҳорда боғлар етарли миқдорда озиклантирилмаган бўлса, унда минерал ўғит солиб, суғорилади. Органик ўғит билан қўшимча “шарбат” усулида озиклантириш мумкин.

Июнь ойида ўрик, гилос, олча, йирик мевали олча, эртаги олма, нок, малина ва қорағат (смородина) мевалари тайёр бўлади.

Июнь ойи боғларда меваларнинг эртаги навлари бирин-кетин пишиб етилади.

Ой бошларида ёғингарчилик кузатилса, шафтоли ва олхўри дарахтларини клястероспориоз, барг бужмалоклиги ва ун-шудринг каби замбуруғли касалликларга қарши “Спорагин” биофунгициди, Бордо суюқлигининг 1 фоизлиги ёки

намланувчи олтингугурт билан такрор пуркаса бўлади. Кимёвий суюқликларни қўллаш билан бир қаторда дарахтлар атрофини ағдариб чопиш, уруғли мева дарахтларининг тана ва она шохларига тутқич белбоғлар боғлаб, ҳар ўн кунда тушган куртларни йўқотиш, меваларни териб олиш каби тадбирлар бажарилиши лозим.

МАҲАЛЛАДА НИМА ГАП?

“ШОДЛИК”ДА СОҒЛОМЛАШТИРИШ МАРКАЗИ ИШ БОШЛАДИ

Жиззах шаҳридаги “Шодлик” маҳалласида “Камбағалликдан фаровонлик сари” дастурининг ижросини таъминлаш, юртимизда соғлом турмуш тарзини тарғиб қилиш, фуқароларнинг соғлиғини мустаҳкамлаш мақсадида соғломлаштириш маркази ташкил этилди.

— Ушбу лойиҳа “Камбағалликни қисқартиришда тадбиркорлик субъектлари билан ўзаро манфаатли ҳамкорлик ўрнатишга қаратилган чора-тадбирлар тўғрисида”ги Президент фармонида кўра, “20 минг тадбиркор — 500 минг малакали мутахассис” дастури доирасида давлат гранти асосида амалга оширилди, — дейди Ўзбекистон маҳаллалари уюшмаси Жиззах шаҳар бўлими бошлиғи Шавкат Азимова. — Яна бир эътиборли жиҳати, — марказ аҳоли ўртасида соғлом турмуш тарзини тарғиб этишдан ташқари, янги иш ўринлари яратилишига хизмат қилди. Бугунги тадбирда бунёдкорлик ишларида фаол иштирок этган барча фуқаролар муносиб тақдирланди. Уларга шаҳар ҳокимлигининг эсдалик совғаси ҳамда ташаккурномаси топширилди.

Маросимда вилоят ҳокимлиги вакиллари, масъул ташкилотлар ходимлари, нурунийлар, маҳалла фаоллари иштирок этди.

Барча вилоят ва туман ҳокимликларида ИШ ҲАҚИ МИКДОРИ ОШИРИЛАДИ, ходимларга устама ва қўшимча бонус берилади.

Ўзбекистонда маъмурий жазо тизимига янги таъсир чораси — МАЪМУРИЙ ОГОҲЛАНТИРИШ киритилади.

Пойтахтдаги “Дўстлик” метро бекатидан Янги Тошкентгача УЗУНЛИГИ 2.1 КИЛОМЕТР, 9 БЕКАТДАН ИБОРАТ МЕТРО ЙЎЛИ курилади.

НУҚТАИ НАЗАР

ТАЪТИЛ ПАЙТИДА ЎҚУВЧИГА ЎҚИТУВЧИ ЖАВОБГАР БЎЛАДИМИ?

...Андижон вилоятида 8-синф ўқувчиси таътил пайтида тунда дўстлари билан кўчага чиқиб, маҳалладаги дўкон эшигини бузиб киришга уринган. Бу ҳолат профилактика инспектори томонидан аниқланади ва иш вилоят ички ишлар бошқармасига юборилади.

...Навоий вилоятида бир гуруҳ 9-синф ўқувчилари таътил пайтида шаҳар боғида йиғилиб, “вейп” (электрон сигарета) чекишади. Бу ҳолатни боғдаги назир кўриб қолади ва уларни ички ишлар бўлимига топширади.

...Худди шундай, таътил пайтида Сурхондарёда 9-синф ўқувчиси шериклари билан безорилик жиноятини содир қилган, Бухорода мактаб ўқувчиси фуқаронинг уйига кириб, унинг пулларини ўмарган...

Юқоридаги ҳолатларда болаларнинг шахси аниқланади. Орадан бир неча кун ўтиб, мактаблар раҳбарияти ўқувчилар билан ишламаган, назорат қилмаган, деб синф раҳбарлигидан четлатиш масаласини кўтаради...

Шаҳноза ХАЛИЛОВА.

Хар йили таътил мавсуми бошланishi билан мактабларда бир хил ҳолат такрорланади: бирор ўқувчи таътил пайтида айбли иш қилиб қўйса, бу ҳолатни аниқлаш учун дарҳол “қайси синфда ўқийди?”, “синф раҳбари ким?” деган саволлар орқали суриштирув бошланади. Оқибатда синф раҳбари сўроққа тутилади, ҳатто баъзи ҳолларда вазифасидан озод этилади. Афсуски, амалиётда бу каби ҳолатлар оз эмас. Лекин, аслида, бу — нотўғри ва қонунга зид ёндашувдир. Устоз — бола тарбиясидаги муҳим

ҳеч қандай меъёр йўқ. Синф раҳбари фақат таълим жараёни доирасида, мактаб ҳудудида ва дарсдан ташқари таълимий тадбирлар вақтида масъулиятни ўз зиммасига олади. Лекин таътил — бу бола мактабда эмас, ота-онасининг қарамоғида бўладиган даврдир. Демак, бу пайтда бола қилган ҳар қандай ҳаракат учун унинг ота-онаси жавобгар бўлиши керак.

Амалиётда баъзан устозларни “назорат қилмабсан”, “синфни тарбиялай олмабсан” деган маломатлар билан синф раҳбарликдан озод этиш ҳолатлари учрайди. Бу нафақат устоз ҳуқуқини поймол қилиш, балки қонунни инкор этишдир.

Эътибор бериш керакки, синф

ҳамкор, аммо ҳар бир боланинг ҳатти-ҳаракати учун тўлиқ жавобгар эмас. Чунки фарзанд тарбияси, биринчи навбатда, ота-онанинг зиммасидадир. Қонунларимизда бу аниқ ва равшан белгилаб қўйилган.

“Таълим тўғрисида”ги қонуннинг 51-моддасида вояга етмаган ўқувчиларнинг ота-онаси ёки қонуний вакиллари ўз болаларини инсонпарвар, ватанпарвар, маънавий жиҳатдан баркамол шахс қилиб тарбиялашлари, уларнинг ривожланиши учун зарур шарт-шароитлар яратишлари шартлиги қайд этилган. Бу дегани, агар бола бирор ҳуқуқбузарлик қилса, бунинг учун синф раҳбари эмас, унинг ота-онаси жавобгар саналади.

Шунингдек, Оила кодексининг 73-моддасига мувофиқ, ота-она фарзандини тарбиялаш ҳуқуқига эга ва мажбур. Улар боласининг жисмоний, рухий, маънавий ва ахлоқий камолоти учун жавобгар. Демак, фарзанд таътил пайтида ҳуқуқбузарлик қилса, бунинг учун синф раҳбари эмас, унинг ота-онаси жавобгар саналади.

Ўз навбатида “Синф раҳбари йўриқномаси”да синф раҳбарининг вазифалари аниқ белгилаб берилган. Унда таътил пайтида ўқувчи қилган ҳаракатлар учун жавобгарликка оид

раҳбарининг вазифаси болага ҳаётда тўғри йўл кўрсатиш, унинг таълим жараёнини яхшилаш, ота-она билан ҳамкорлик қилиш каби масалалардан иборат. Лекин у боланинг ҳар кунги, ҳар соати, таътил пайтида нима қилаётганини назорат қилувчи масъул шахс эмас.

Бола таътилда дўсти билан мушლაшиб қолса, интернетда ноўрин сўзлар ёкса, мактабдан ташқари жойда муаммоли ҳолатга тушиб қолса, аввало, “бу бола қаерда, ким билан эди?”, “У билан ота-она шуғулланаётгандими?” деган саволлар берилиши керак. Лекин бунинг ўрнига ўқитувчи айбдор қилинаётгани ачинарли ҳолат.

Бундай вазиятда нима қилиш керак? Аввало, ҳар бир жамоат ташкилоти ва раҳбар бола тарбиясидаги жавобгарликни тўғри тақсимлаши керак. Ҳар ким ўз вазифасига масъулия билан ёндашса, бола тарбиясида ҳам муваффақият бўлади. Ота-она тарбияни, устоз таълимни, раҳбар эса қонуний назоратни таъминласа, бола ҳаётида барқарорлик юзга келади.

Хулоса қилиб айтганда, устоз — фарзандимиз келажагини ёритувчи шамчирок. Уни ҳақсиз айблаш, таътилда бўлган ҳолатлар учун жазолаш ноўриндир.

Меҳнатга ишонч ва ҳурмат, аслида, бу — катта ютуқ

Ёшлар — бугуннинг бунёдкори, эртанинг эгаси. Маҳалламизда истиқомат қилаётган 613 нафар ёшнинг ҳар бири ҳаётда ўз ўрнини топишга, ўз меҳнати билан жамиятга фойда келтиришга интиляпти. Бугун таълим, спорт, тадбиркорлик, қишлоқ хўжалиги йўналишларида йигит-қизларимиз нафақат ҳаракатда, балки ютуқлари билан ҳам кўзга ташланыпти.

Абдумалик САЪДУЛЛАЕВ, Бухоро туманидаги “Подшоҳи” маҳалласи ёшлар етакчиси.

Айтиш мумкинки, ҳар бир йўналишда фаолият юритаётган ёшларга зарур шароит яратиб беришга ҳаракат қиляпмиз. Маҳалламизда, айниқса, чорвачилик билан шуғулланаётганлар сони ортиб бормоқда. Ёшларимизнинг 10 фоизи шу йўналишда банд. Чорвачилик, иссиқхона ва кичик тадбиркорлик бошлаш ниятида бўлган 30 нафардан ортиқ ёшга кредит ажратдик. Яна 50 нафардан ортиқга деҳқон хўжалиги учун ер майдони ажратилди. Бугун улар иссиқхоналарда помидор, бодиринг парваришлаб, дастлабки даромадларини ола бошлашган.

Имкониятдан тўғри фойдаланган ёшларимиз талайгина. Масалан, Баҳодир ва Эркин Очиловлар 33 миллион сўмлик имтиёзли кредит олиб, таомхона очиди. Бугун уларнинг кундалик даромади 1 миллион 200 минг сўмдан ошадди. Бундан ташқари, улар 20 миллион сўм кредит олиб, чорвачилик йўналишини бошлаган. Уйда қорамолларни кўпайтириб, оиласига барака келтиряпти. Шунингдек, ил бошида ажра-

Таълим соҳасидаги ютуқларимиздан ҳар қанча фахрлансак арзийди. Бугунги кунда 4 нафар йигит-қиз Германия, Польша ва АҚШ каби ривожланган мамлакатларда ўқимоқда. Маҳалламизда 50 нафардан ортиқ ёш инглиз тили бўйича халқаро сертификатларга эга бўлишган.

тилган 9,5 гектар ер майдонида ёшлар меҳнат қилмоқда. Бугун улар 30 сотих ерга тарвуз экиб, маҳсулотни сотувга чиқарган, помидорлар бир ҳафтадан кейин теримга тайёр бўлади. Булар кичик бўлса-да, катта қадамлар аслида. Ана шундай ҳаракатлар туфайли маҳалламизда ёшларга

бўлган ишонч, уларнинг меҳнати ва ютуғига бўлган ҳурмат ортмоқда.

Бугун спортда ва таълимда ҳам фахрланишга арзигулик натижаларимиз бор. Хусусан, кураш ва дзюдо йўналишида 10 нафардан ортиқ ёш республика даражасида ғолибликни қўлга киритди. Халқаро аренаalarda Мизродобек Мавлоновнинг ютуғи барчамизни қувонтирди. У Францияда ўтказилган “Гран-При” турнирида фахрли учинчи ўринни эгаллаб, юртимиз байроғини баланд кўтарди.

Бугун кўпчилик битирувчи ёшлар айнан таълим ва спорт соҳасига қизиқиб, ҳаёт йўлини шу йўналишда давом эттиришга қарор қилмоқда. Биз, ёшлар етакчилари уларга ҳар томонлама ёрдам беришга ҳаракат қиламиз.

Маҳалламизнинг географик жойлашуви катта имкониятлар эшигини очди. “М-37” йўли бўйида жойлашган йўғинимиз орқали “Чорбақр” зиёратгоҳига йўл олган меҳмонлар ўтишади. Ушбу йўл ёқасида кўчма савдо мажмуалари барпо этиш ниятидамиз. Рухсат олинсагина, бу нафақат савдо учун қўлай шароит, балки кўплаб ёшлар учун доимий даромад манбаи бўлади.

Шу ўринда яна бир кичик, аммо долзарб муаммога тўхталсак. “Алоқабанк” томонидан ёшлар учун ажратилган 100 миллион сўмлик кредит айнан чорвачилик йўналишига тўғри келмаслиги, маблағ етарли эмаслиги айтилмоқда. Бу каби чекловлар ёшларимизда бироз умидсизлик туғдирипти. Умид қиламизки, бу муаммо юқори ташкилотлар даражасида ҳал этилади.

МЕНДА САВОЛ БОР...

МАҲАЛЛАДА НИМА ГАП?

“Таълим шартнома пулидан солиқ ҳисобланадими?”

Лола АКБАРОВА. Поп тумани:

— Мен университетда шартнома асосида ўқийман. Шартнома пулини қайнонам тўлаб бермоқчи. У киши иш ҳақи ҳисобидан тўлов қилмоқчи эди, лекин бу ҳолатда 12 фоиз даромад солиғи ушлаб қолинар экан. Айтинг-чи, шу тўғрими?

Назокат АБДУҚУНДУЗОВА, Олий таълим, фан ва инновациялар вазирлиги матбуот котиби:

— Амалдаги солиқ қонунчилиги бўйича сиз учун қайнонамга шартнома тўловини тўласа, шарнома пулининг 12 фоизи қайтариб берилмайди. Чунки Солиқ кодексининг 378-моддасига кўра, қайноналар солиқ имтиёзи берилиши мумкин бўлган шахслар тоифасига киритилмаган.

Ушбу модданинг 16-бандига кўра, Ўзбекистон Республикаси фуқаролари ўзининг, фарзандларининг, шунингдек, йигирма олти ёшга тўлмаган эрининг (хотинининг) таълим олиши учун йўналтирадиган, солиқ солиниши лозим бўлган иш ҳақи ва бошқа даромадлари солиққа тортил-

майди. Мазкур имтиёз солиқ тўловчининг профессионал ва олий таълим ташкилотларида ўқиш учун тижорат банклари томонидан ажратилган таълим кредитлари (фоизлари билан) қоплашга йўналтирилган даромадлари нисбатан ҳам қўлланилади.

Демак, қуйидаги уч тоифанинг шартнома учун тўлаган маблағларидан даромад солиғи ушланмайди:

- фуқаро ўзининг шартномасига ўтказса;
- ота-оналар фарзандининг шартномасига маблағ ўтказса (неча ёш бўлишидан қатъи назар);
- эр ёки хотин 26 ёшга тўлмаган турмуш ўртоғининг шартномасига тўлов ўтказса.

Нигора ҲОШИМЖОНОВА.

Қамаши туманидаги “Гулистон” маҳалласида ёшлар кўлаб-қуватлашга алоҳида эътибор қаратилляпти.

Мазкур маҳаллада ёшларга деҳқон хўжалиги ер майдонлари ажратилиб, картошка ва бошқа турдаги қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини етиштириш учун шароит яратиб берилмоқда. Баҳор мавсумида экилган уруғлар бугунги кунда ўзининг илк ҳосилини берапти. Хусусан, ушбу маҳаллада истиқомат қилувчи Мусулмон Холбозоров 50 сотих майдонга картошка экиб, агротехник

тадбирларни ўз вақтида амалга оширган ҳолда, яхши натижаларга эришмоқда.

— Қартошқамиз қутилганидан-да яхши этилди, — дейди ёш деҳқон. — 10 тонна атрофида ҳосил олишни режалаштирганман. Ҳозирда картошқаларни маҳаллий бозорга чиқариб, даромад топляпмиз. Келгусида экин турларини кўпайтириб, менга билдирилган ишончни ортиғи билан оқлайман, оиламиз даромадига муносиб ҳисса қўшаман.

Умуман олганда, ёшларга ер ажратиш тизими ўзини тўла оқламақда, бу ташаббус орқали юртимизда кўплаб йигит-қизлар ўз тадбиркорлигини йўлга қўйди, оиласига барака киритяпти.

Ўзбекистондаги ўрмон ва яйлов ерларининг бир қисми ОЗИҚ-ОВҚАТ МАҲСУЛОТЛАРИ ЕТИШТИРИШ учун берилади.

Давлат ташкилотларининг ОЙЛИК ЭНЕРГИЯ ИСТЕЪМОЛИ 500 КИЛОВАТТ СОАТДАН ЮҚОРИ бўлган ходимлари рўйхати шакллантирилади.

Ўзбекистонда йил якунигача 100 минг хонадон ЭНЕРГИЯ САМАРАДОР ТИЗИМГА ўтказилади.

ХАБАРДОРМИСИЗ?

ЭЛЕКТРОН ҲИСОБВАРАҚ-ФАКТУРАЛАРНИ ЎЗ ВАҚТИДА ТЎЛДИРИШ ШАРТ

Электрон ҳисобварақ-фактуралар товарлар жўнатилган ёки хизматлар кўрсатилган календарь санада расмийлаштирилиши шарт. Куйидагилар реализация қилинганда ЭХФ календарь ойининг охириги куни билан бир марта расмийлаштирилади ва шу ой давомида етказиб берилган товарлар (кўрсатилган хизматлар)нинг умумий ҳажми учун кейинги ойининг 10-кунига қадар тақдим этилади:

- электр энергияси, шунингдек, ижара (фойдаланиш)га берилган объектлар бўйича электр энергия харажатларини қоплаб бериш;
- иссиқлик энергияси, жумладан, иситиш хизматлари ҳамда иситишга боғлиқ харажатларни қоплаб бериш;
- сув, шу билан бирга, совуқ ва иссиқ сув, ижара (фойдаланиш)га берилган объектлар бўйича сув таъминоти харажатларини қоплаб бериш;
- газ, жумладан, табиий газ, газ таъминоти хизматлари, шунингдек, ижара (фойдаланиш)га берилган объектлар бўйича ушбу хизматлар учун харажатларни қоплаб бериш;
- коммунал, хусусан, чиқиндиларни ташиш, канализация, кўп квартиралли турар ва нотурар объектларни сақлаш хизматлари ҳамда улар бўйича қилинган харажатларни қоплаб бериш;
- алоқа хизматлари, жумладан, симли ва симсиз телекоммуникация соҳасидаги операторлар хизматлари, интернет тармоғидаги симли ва симсиз телекоммуникация хизматлари, шаҳар телефон алоқа хизматлари, кабель орқали истеъмолчилар орасида дастурларни тарқатиш, мобил алоқа ва шу каби бошқа хизматлар;
- темир йўлда ташиш - темир йўлда йўловчи ва юкларни ташиш;
- транспорт-экспедиторлик хизматлари;
- қувурлар тизими орқали юкларни ташишга доир хизматлар.

Қонунчиликка мувофиқ, реализация қилинаётган товарлар қиймати ёки миқдори ўзгарганда қўшимча ёки тузатишлар ЭХФ тақдим этиш мумкин. Шу билан бирга, илгари тақдим этган солиқ ҳисоботида ҳисоблаб чиқарилган солиқ суммаси ўзгарганда солиқ ҳисоботига зарур тузатишлар киритилиши ва аниқлаштирилган ҳисобот тақдим этилиши шарт.

Солиқ тўловчиларга қонунчилик талабларига риоя қилган ҳолда солиқ ҳисоботларини тўғри юритиш тавсия этилади. Акс ҳолда қонунчилик ҳужжатларига асосан белгиланган тартибда жавобгарлик чоралари қўрилади.

Эътиборлиси, электрон ҳисобварақ-фактураларни белгиланган муддатларда расмийлаштирилгани учун тадбиркорлик субъектларига барқарорлик рейтингига 10 балл берилади.

Солиқ қўмитаси Ахборот хизмати.

“Тадбиркорга кўмак бўлганим — мен учун энг муҳим ва одатий иш куним”

Бугун ҳар бир ҳудудда “маҳаллабай” ишлаш тизими ўзининг ижобий натижаларини кўрсатяпти. Айниқса, солиқ ходимларининг “маҳалла еттилиги” таркибига киритилиши барча учун фойдали бўляпти. Масалан, мен аввалгидек, фақат юридик шахслардан солиқ ундириш эмас, балки ийгирмадан ортиқ йўналиш бўйича уйма-уй юриб, ҳар бир солиқ тўловчи билан манзилли ишляяпман. Натижада солиқ соҳасига оид барча масалалар маҳалланинг ўзида ҳал этиляпти.

Нодир ЁРМАТОВ, Зарафшон шаҳридаги “Янги Зарафшон” маҳалласи солиқ инспектори.

“Солиқчи — кўмакчи” тамойили асосида фуқароларга солиқ қонунчилигининг мазмун-моҳияти ва аҳамиятини тушунтиришларимиз натижасида солиқ тўловларни муддатидан олдин тўлашяпти. Хонадонида ёки кичик дўкончалар ташкил этиб, норасмий савдо-сотик ишлари билан шуғулланаётган кўплаб фуқаролар тадбиркорларга берилаётган имтиёз ва имкониятлардан хабардор бўлгач, расмий рўйхатдан ўтиб, қонуний иш бошлади. Бугун уларнинг сони элликка яқинлашди.

Шаҳар марказига яқин ҳудудда жойлашган мазкур маҳалла аҳолисининг 70 фоизи Зарафшон марказий кон бошқармаси ва шиша маҳсулотлари ишлаб чиқарадиган “Ўзбекистон — Германия” қўшма корхонасида ишлайди. Қолган аҳолини тадбиркорликка кенг жалб этяпмиз. Уларга ҳоким ёрдамчиси билан биргаликда маслаҳат ва йўл-йўриқ кўрсатяпмиз. Натижада хизмат кўрсатиш, чакана савдо, овқатланиш ва ишлаб чиқариш йўналишлари ривожланди. Янги тадбиркорларга онлайн назорат-касса машиналаридан мунтазам тарзда фойдаланиш, харид чекларини бериш, ишчи-ҳодимлар сонини яширмаслик, ҳисоботларни ўз вақтида топшириш, камчилик ва хатоликларга йўл қўймаслик кераклигини тушунтиряпмиз.

Бугунги кунда 17 та юридик шахс, 44 нафар яқка тартибдаги тадбиркор фаолият юртяпти. 3300 та мол-мулк ва ер солиғи тўловчиси бор.

Енгил конструкцияли тайёр савдо дўконлари харид қилиб, тадбиркорлик фаолиятини бошлаётган фуқаролар кўпайди. Улардан

бири — Обиджон Содиқовдир. У киши нафақага чиққач, ишсизликдан зерикди. Бирор юмуш билан шуғулланишни истаб, биздан маслаҳат

сўради. Маслаҳатимизга кулоқ тутиб, тайёр қурилган дўкон харид қилиб, турмуш ўртоғи билан озиқ-овқат савдосини йўлга қўйди. Яна бир ишсиз

Одатий иш куним кўчада ўтади. Ҳар куни аҳоли билан мулоқотда бўлиб, солиқларни ўз вақтида тўлашни, тадбиркорларнинг солиқ ҳисобини тўғри юритишини айтиб, қўшимча тушумларни аниқлаш чораларини кўраимиз. Келгуси режаларимиздан бири — тадбиркорлар сонини кенгайтириб, ишлаб турган ЯТЛарнинг қўшимча манбаларини аниқлаб, товар айланмасини оширишдир.

“Автокамерал”дан хабарнома келса, нима қилиш керак?

Усмон ҚўЛДОШЕВ. Сурхондарё вилояти:

— Яқинда “Автокамерал” тизимидан хабарнома келди. Бундай ҳолатда қаерга мурожаат қилиш лозим?

Музаффар НАЗАРОВ, Солиқ қўмитаси бошқарма бошлиғи ўринбосари:

— Текширувдан олдинги таҳлил солиқ органи раҳбарининг буйруғи ва солиқ тўловчининг иштирокисиз “Автокамерал” автоматлаштирилган ахборот тизими орқали ўтказилади. Агар текширувдан олдинги таҳлил асосида солиқ тўловчининг фаолиятида тафовутлар ёки хатолар аниқланса, солиқ тўловчининг шахсий кабинетига солиқ

ҳисоботига тегишли тузатишлар киритиш тўғрисида хабарнома юборилади. Жорий йилнинг 10-11 июнь кунлари солиқ органилари томонидан солиқ тўловчиларга шундай хабарномалар юборилди.

Солиқ тўловчи хабарномани олган кундан бошлаб 10 кун ичида солиқ органиларига шахсий кабинетини орқали аниқлаштирилган солиқ ҳисоботини ёки аниқланган тафовутларнинг асосномасини тақдим этиши шарт. Агар ҳисоблаш формуласида ноаниқлик ва тушунмовчиликлар юзага келса, сизга бириктирилган солиқ инспекторига мурожаат қилинг. Ёки my3.soliq.uz сайтида эслатма ойнасида кўрсатилган рақамлар билан боғланинг. Шунингдек, қайта алоқа тизими орқали хабар қолдиришингиз мумкин. Мисол учун, бугунги кун-

да ҚҚС бўйича 01007-мезон юзасидан кўплаб саволлар келиб тушмоқда. Ушбу мезоннинг асосий моҳияти фойда солиғи ҳисоботининг 1-илловаси 220-сатрида кўрсатилган бошқа даромадларни ҚҚС ҳисоботида акс эттирмаслигини аниқлашдан иборат.

Солиқ тўловчилар ЭХФ ёки онлайн-НКТ чекларини расмийлаштирилиши лозим бўлган товар ва хизматлар реализация қилиш айланмаларига ҳам ушбу ҳужжатларни тузмасдан, фойда солиғи ҳисоботида бошқа даромадлар сифатида акс эттириб, ҚҚС тўланмаслик ҳолатлари кузатишмоқда. Мазкур ҳолатлар қайд этилган мезон асосида таҳлил қилинади.

Текширувдан олдинги таҳлил тизимида фойдаланиладиган барча формулалар my3.soliq.uz сайтида жойлаштирилган.

“ДОЛЗАРБ 90 КУН”

ЁЗГИ ТАЪТИЛ МАЗМУНЛИ ЎТЯПТИ

Президент ташаббуси билан мамлакатимиз бўйлаб ўқувчи-ёшларнинг ёзги таътил даврини мазмунли ташкил этиш мақсадида “Долзарб 90 кун” лойиҳаси ўтказилляпти.

Латофат ЮСУПОВА, Ўзбекистон маҳаллалари уюшмаси Хоразм вилояти бошқармаси матбуот котиби.

Лойиҳа доирасида Хоразм вилоятидаги барча маҳаллаларда маданий-маърифий ва спорт тадбирлари, турли лойиҳа ва учрашувлар ташкил этиляпти. Шундай тадбирлардан бири — Урганч шаҳридаги “Олимпия” маҳалласида бўлиб ўтди. Унда мактаб ёшидаги ўғил-қизлар аркон тортиш, эстафета ва югуриш сингари спорт мусобақалари ҳамда миллий халқ ўйинлари бўйича ўзаро беллашди. Қизгин, дўстона беллашувлар ўқувчиларнинг ёзги таътилини мароқли ўтказишга хизмат қилди.

Жорий йил 30 августгача барча маҳаллаларда бўлиб ўтиши режалаштирилган мазкур лойиҳа мактаб ёшидаги ва уюшмаган ёшларнинг маънан ва жисмонан соғломлаштириш, касбга ўргатиш, таълим олишларига кўмак бериш мақсад қилинган. Демак, “Долзарб 90 кун” лойиҳаси жойларда қизгин давом этади.

Президент
Администрациясининг
НАЗОРАТ ИНСПЕКЦИЯСИ
ТУГАТИЛДИ, унинг
ваколатлари Ҳисоб
палатасига ўтказилади.

Йил якунигача
410 та мактаб олдида
“ХАВФСИЗ ЙЎЛ –
ХАВФСИЗ ПИЁДА”
жамғармаси ҳисобидан
радарлар ўрнатилади.

Хоразм вилоятига хос
бўлган ТУХУМ БАРАК
МИЛЛИЙ ТАОМИ
географик кўрсаткич
сифатида давлат
рўйхатидан ўтказилди.

●●●●● ИЖТИМОЙ ҲИМОЯ

Эҳтиёжманд оилалар қўллаб-қувватланишти

Хабарингиз бор, Вазирлар Маҳкамасининг 2024 йил 16 апрелдаги “Ўқилғи-энергетика соҳасида бозор механизмларини жорий этишнинг қўшимча чора-тадбирлари тўғрисида”ги қарорига асосан, 2024-2025 йилги иситиш мавсуми (ноябрь-февраль)да аҳолини моддий қўллаб-қувватлаш мақсадида кенг қўламли чора-тадбирлар амалга ошириляпти.

Миразиз МИРСУЛТОНОВ,
Ижтимоий ҳимоя миллий
агентлиги Тошкент вилояти
бошқармаси бошлиғи.

Тошкент вилоятида 62,1 минг оилага 16,8 миллиард сўм миқдорда бир марталик моддий ёрдам тўлаб берилди. Шунингдек, электр ва табиий газдан базавий меъёрдан ортиқча фойдаланган 18,7 минг оилага 4,0 миллиард сўм миқдорда компенсация тўловлари амалга оширилди. Бундан ташқари, Президентнинг 2025 йил 2 апрелдаги қарорига асосан, эҳтиёжманд оилаларни янада кенгроқ қўллаб-қувватлаш мақсадида газ ва электр энергияси учун компенсация олувчиларни рўйхатга олиш жараёни бош-

ланган. Ҳозирги кунга келиб, Тошкент вилоятининг ўзида 40 минг нафардан ортиқ фуқаро рўйхатдан ўтган. Урта Чирчиқ тумани “Янгилик” маҳалласида яшовчи Бибигул Наримбетова II гуруҳ ногиронлиги бўлган шахслар рўйхатида туради, кам таъминланган, ёлғиз аёл. Унинг тарбиясида бир нафар вояга етмаган фарзанди бор. — Оиламиздаги ягона даромад — ногиронлик пенсияси ва болам учун тайинланган нафақа, — дейди Бибигул Наримбетова. — Яшаш шароитимиз оғир. “Камбағал оилалар реестри”га киритилганмиз. 2024 йил қиш мавсумида газ ва электр энергияси бўйича давлат ёрдами асосида ариза топшириб, компенсация олдик. Бу йил ҳам аризам қабул қилинди. Давлатимизнинг бундай эъти-

боридан жуда миннатдорман. Бибигул опа бу имкониятдан оқилона фойдаланиб, газ ва электр энергиясини тежаб ишлатишни ўз олдига мақсад қилган. — Ортган маблағни фарзандимни тўғаракка юборишга сарфлайман, — дейди аёл. — Утган йил ёз ойида газ пулини тўлашга жуда қийналган эдим. Бу йил эса томоғимизда етиштирилган помидордан қишга захира тайёрлаш, консерва ёпишни режалаштирдим. Урта Чирчиқ туманидаги “Урта овул” маҳалласида яшовчи Нодира Эртаева ва турмуш ўртоғи Бекзод Эртаев ҳам ижтимоий ҳимояга муҳтож оилалардан. Уларнинг вояга етмаган 3 нафар фарзанди бор. Оила боши яқинда оёғи сингани сабабли ишлаш имконидан маҳрум бўлган.

— Шароитимиз жуда оғир. “Камбағал оилалар реестри”га киритилганмиз, — дейди Нодира Эртаева. — Болалар нафақасини олаётган эдик, лекин ҳозирда унинг муддати тугаган. Давлат қўшимча таразда бераётган компенсация биз учун жуда катта ёрдам бўлди. Оила тўлиқ тиббий кўрикдан ўтказилган. Қизлари Мадина ва Маликанинг бурун қисмида шиш аниқланиб, жароҳлик амалиёти учун ордер олинди, навбатга қўйилган. Давлат томонидан жорий этилган ушбу ижтимоий дастур нафақат аҳолининг энергия харажатларини қоплаш, балки уларнинг соғлигини асраш, фарзандларини таълим ва тарбияга жалб қилишга хизмат қилмоқда. Бу эса ижтимоий адолат тамойилининг амалдаги ёрқин намунаси.

Шаҳноза ТИЛЛАБОЕВА,
Фарғона шаҳридаги “1-Беш бола”
маҳалласи ижтимоий ходими.

Айни вақтда ҳудудимизда истиқомат қиладиган 45 нафар ногиронлиги бўлган фуқароларга кўрсатилаётган хизматлар секин-аста ўз самарасини кўрсатаяпти. Хусусан, уларнинг 23 нафари муносиб шароитда меҳнат қиляпти. Имкониятидан келиб чиқиб, рўзғорига қут-барака киритаётгани биз, маҳалла ходимлари учун ҳам қувварли ҳолат. Жорий йилда бу йўналишдаги ишларимизни янада кенгроқ қўламда давом эттиришни режалаштирганмиз. Назаримда, имконияти чекланган кишиларнинг фойдали иш билан банд бўлиши уларнинг даромад топишидан ташқари, вақтини мазмунли ўтказишига ёрдам беради.

Икки йиллик тажрибам ҳамда амалий психология соҳасида олаётган билимларимга таяниб айтишим мумкинки, хонадонларга кирганда, барча муаммоларимизни бир четга суришимиз талаб этилади. Агар ақлан ва қалбан уларнинг вазиятини ҳис қилиб, ечим изласак, албатта, натижага эришамиз.

Маҳалламизда кам таъминланган оилалар 56 тани ташкил этади. “Камбағал оилалар реестри”га 10 та хонадонни рўйхатга олганмиз. Ҳар бирининг шароити ва вазияти турлича. “Еттилик” вакиллари аниқ режа асосида уларга хизмат кўрсатаяпти. Хусусан, Зарифа Муродованинг эшигини қоқиб бординида, оиланинг ҳолати анча оғирлигини кўрдик. Ўзида ва ўғлида ногиронлик мавжудлиги боис дори-дармон воситалари учун анчагина харажат қилишига тўғри келаётган эди. Бу борада давлат бераётган имтиёзлардан фойдаланиши учун оилани “Камбағал оилалар реестри”га киритиш учун ҳаракат қилияпти. Лекин айрим сабабларга кўра бунини ҳали амалга оширишнинг имкони бўлмади.

Зарифа опа гарчи ногиронлиги бўлса-да, ҳеч тиним билмайди. Қўли гул ҳунарманд. Миллий кўғирчоқлар асас бўйича ўн йиллик тажрибага эга. Ҳар ойда 5-6 нафардан шоғирдлар тайёрлаб, ёшларнинг ҳунар эгаси бўлишига ёрдам берапти. Маҳалладаги ҳар бир куним катта таассурот ва турли кутилмаган вазиятларга бой тарзда ўтади. Илк иш бошлаган вақтларим ота-онаси вафот этиб кетган 4 нафар ака-уканинг аҳволидан хабар топдим. Уларнинг икки нафари жазони ижро этиш муассасасида бўлса, икки нафари ногиронлиги бўлган амакиси билан бирга яшарди. Биринчи навбатда, акасини укасига патронат этиб тайинладик. Ҳар иккисига психологик хизмат кўрсатиб, руҳий ҳолатини яхшилашга эришдик. 16 ёшни қаршилаган Иззатбек Ақромовнинг имтиёзли равишда шахсини тасдиқловчи ҳужжат олишига кўмаклашдик. У ҳозирги кунда хусусий қорхонада қадокловчи бўлиб фаолият юритиб келяпти. Бундан ташқари, олий таълим муассасасига кириш учун имтиҳонларга тайёргарлик кўрапти. Амакисига саломатлигидаги муаммолар сабабли бепул дори-дармон воситалари тақдим этилди.

Бу йил янги лойиҳа сифатида маҳаллада бўш турган бир бинода кам таъминланган оила фарзандлари ҳамда ногиронлиги бўлган ёшлар учун турли фан тўғараклари бўйича дарслар ўтилишини ташкил этмоқчимиз. Бунда уларга имтиёзли тахсил олиш имконияти берилади.

Ижтимоий ходимнинг маҳаллада амалга ошираётган ҳар бир хайрли иши фақатгина халқнинг турмуш фаровонлигини таъминлаш, одамларга диялаш бўлишдан иборат. Шу маънода бугунги янги лойиҳаларимиз эртанги ютуқларимизга замин демак.

Одамлар ҳаётига мазмун бахш этиб...

Вобкент туманидаги “Қўлхатиб” маҳалласида 5 334 нафар аҳоли истиқомат қилади. Уларнинг 114 нафарини ногиронлиги бўлган шахслар, 89 нафарини эҳтиёжманд оила вакиллари ташкил этади.

Маъмур тоифадаги фуқароларни ҳар томонлама қўллаб-қувватлаш, уларнинг ижтимоий ҳимоясини кучайтириш мақсадида маҳалла ижтимоий ходими Мунира Жамилова мунтазам равишда манзилли ишлар олиб бормоқда.

Ижтимоий ходим фаолияти натижасида қўллаб эҳтиёжманд фуқаролар оғир вазиятдан чиқиш имкониятига эга бўлмоқда. Бунга 86 ёшли Ойсара ая Давлатованинг оиласи мисол бўла олади. Жисмонан ҳаракатланишда қийналаётган Ойсара аянинг ҳолати ўрганилиб, унинг оиласи биринчи навбатда “Камбағал оилалар реестри”га киритилди.

Оиланинг эҳтиёжларини чуқур таҳлил қилган ижтимоий ходим қўллаб-қувватлаш чора-тадбирларни амалга оширди. Ойсара аянинг келини Рисолат опа Шомуродова расмий қаровчи сифатида белгиланди. Кекса аёлга соғлигини тиклаш учун

санаторийга йўлланма берилди. “Саховат ва кўмак” жамғармаси орқали бир марталик моддий ёрдам ажратилди. Рисолат опанинг ўғли Олтинжон Ортиқов саратон ташхиси билан II гуруҳ ногирони сифатида рўйхатга олинди. Бу эса унга қўшимча ижтимоий хизматлар кўрсатиш имконини берди. Реферал хизмат асосида Рисолат опанинг келинига тикувчилик машинаси учун имтиёзли кредит ажратилди, натижада унинг қўл меҳнати орқали даромад топишига ёрдам берилди.

Бугунги кунда “Қўлхатиб” маҳалласидаги ижтимоий ҳимояга муҳтож бошқа оила вакиллари билан ҳам шу каби манзилли ишлар давом эттирилмоқда. Одамлар қалбига умид, ҳаётга мазмун олиб кираётган бундай фаолият ижтимоий барқарорликнинг асоси ҳисобланади.

Ижтимоий ҳимоя миллий агентлиги
Бухоро вилояти бошқармаси
матбуот хизмати.

Бир хизмат ортида мингта имконият

Карманада “Камбағал оилалар реестри” ва “Ижтимоий ҳимоя ягона реестри”га киритилган оилаларнинг ўзгалар парваришига муҳтожлик даражаси Бартел ва Лаутон шкаллари бўйича 0 баллдан 62 баллгача бўлган аъзолари учун кундузги қатнов асосида қараб туриш хизмати йўлга қўйилди.

Аутсорсинг шартлари асосида жалб этилган тадбиркор Нодира Рўзиева томонидан ташкилланган ушбу марказ ҳафтанинг 5 иш кунида камда 8 соат давомийликда хизмат кўрсатмоқда.

Ушбу хизмат қуйидаги йўналишларни қамраб олади:

- шахсни хавфсиз муҳитда қулатиш (йўқилиш ва жароҳатлар олдини олиш);
- парвариш ва кундалик гигиена;
- ижтимоий мулоқот ва психологик қўллаб-қувватлаш;
- ўз-ўзига хизмат қилиш қўникмаларини шакллантириш.

Ҳозирда 7 нафар фуқарога хизмат кўрсатилмоқда. Энг муҳими — илгари парвариш билан банд бўлган уларнинг яқинлари ишга жойлашишга эришди. Бу эса ҳар бир оила учун барқарор даромад ва янги имкониятлар дегани.

Ижтимоий ҳимоя миллий агентлиги
Навоий вилояти бошқармаси матбуот хизмати.

●●●●● ҚУЛАЙЛИК

“Moody’s” халқаро рейтинг агентлиги Ўзбекистоннинг КРЕДИТ РЕЙТИНГИГА ИЖОБИЙ БАҲО берди.

“АНДИЖОН ДЎППИСИ” географик кўрсаткич сифатида давлат рўйхатидан ўтказилди.

Ахборот технологиялари йўналишида ИХТИСОСЛАШТИРИЛГАН МАКТАБЛАР ТАРМОҒИ кенгайтирилади.

МУЛОҲАЗА

Мақсадли ва манзилли кўмак ҳаёт сифатини ўзгартиради

Аёлларнинг иқтисодий эркинлигини таъминлашда давлат субсидияларининг ўрни муҳим аҳамият касб этади. Айниқса, оғир турмуш шароитидаги хотин-қизлар янги иш бошлаш учун молиявий ресурсларга муҳтож бўлади. Шу боис, давлатнинг қўллаб-қувватлаши уларнинг ишбилармонлиги ва ҳаёт сифатини яхшилашда муҳим восита бўлиши аниқ.

Мохларойим ШАҲОБИДДИНОВА, Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Бизнес ва тадбиркорлик олий мактаби магистри.

Жамият ривожини ва оилалар фаровонлигини таъминлашда опа-сингилларимизнинг эҳтиёжидан келиб чиқиб

кўмаклашиш, уларга моддий ва маънавий жиҳатдан дастак бўлиш давр талаби демак. Зотан, кўпинча аёллар даромадсизлик, ижтимоий таъсирлар, оилавий масъулият ва бошқа тиббий ёки ижтимоий муаммолар билан юзма-юз келади. Бундай вазиятда хотин-қизларга йўл кўрсатиш, ўз устида ишлаши учун имкон яратиб бериш айтиш мумкин бўлади. Жорий йилда “Аёллар даф-

тари”нинг 6-босқичи доирасида камида 1 миллион нафар эҳтиёжманд хотин-қизни ижтимоий ва иқтисодий қўллаб-қувватлаш юзасидан аниқ ва манзилли чора-тадбирлар белгилаб олинган. Рўйхатни шакллантириш ва уларга ёрдам кўрсатишда шаффофликни таъминлаш, белгиланган чора-тадбирлар ижроси устидан доимий ва таъсирчан жамоатчилик назоратини ўрнатиш ҳамда амалга оширилган ишлар юзасидан ҳар чорак якуни бўйича батафсил ахборот киритиб бориш режалаштирилган.

Вазирлар Маҳкамасининг 2024 йил 10 декабрдаги қарорига мувофиқ, “Аёллар дафтари” билан ишлаш тизимига ўзгартириш киритилди. Шунга кўра, январь ойида “маҳалла

еттилиги” ишчи гуруҳлари билан биргаликда уйма-уй юриш орқали ҳар бир аёлнинг ижтимоий-иқтисодий аҳоли ва турмуш шароити ўрганилиб, суҳбатлар ўтказилди ва анкета сўровномалари тўлдирилди.

Бугунги кунда республика бўйича 30 ёшдан юқори бўлган хотин-қизлар 7 784 709 минг нафарни ташкил этади ва хатлов жараёнида уларнинг 7 638 646 минг нафари билан юзма-юз суҳбатлар ўтказилди. Шундан сўнг “маҳалла еттилиги”нинг қарори билан индивидуал дастурлар ишлаб чиқилди. Жорий йилда “Аёллар дафтари”нинг 6-босқичига республика бўйича 1 022 476 нафар хотин-қиз киритилган бўлиб, бугунга қадар 591 289 нафарига амалий ёрдамлар кўрсатилди. Шунингдек, бу тоифадаги 1 140 нафар аёлнинг 670 нафарига томоркадан унумли фойдаланиши учун ёрдам берилди. Хулоса шуни кўрсатадики, давлат субсидиялари ўз вақтида ва манзилли амалга оширилса, аёлларнинг ҳаёт сифатига ижобий таъсир кўрсатади. Оилавий муносабатларни яхшилайти ва аҳолининг фаровонлигини таъминлайди.

МАНЗАРА

Хотин-қизлар фаоли, аввало, психологик билим эгаси бўлиши керак. Одамларнинг кўнглига йўл топиш, аёлларни ўйлантирган муаммоларини ҳал қилиш учун, биринчи навбатда, уларнинг руҳий ҳолатини теран англаб етиш жуда муҳим. Қолаверса, шахснинг яшаш шароити, айтиш вақтдаги вазияти ҳамда кайфиятини инобатга олмас эканмиз, бирор ижобий натижага эришиш қийин.

ЖАРАЁН

ХУНАРИ ОРТИДАН ХУРМАТ ТОПГАНЛАР

Нурота туманида 28 нафар хунарманд ва тадбиркор аёл каштачилик билан шуғулланиб, ўз фаолиятини кенгайтирмоқда. Уларнинг ҳар бирага 10-15 нафардан ишсиз хотин-қиз бириктирилиб, маҳаллаларда кичик ўқув курслари ташкил этилган.

Билим ва маърифатли аёл муаммога оқилона ечим топади

Матлуба АХРОРОВА, Тойлок туманидаги “Нуроний” маҳалласи хотин-қизлар фаоли.

Маҳалла тизимидаги уч йиллик фаолиятим давомида кўп тажрибаларни ўргандим. Ойлада аёлнинг тутган ўрни, унга кўрсатилаётган муносабат бевосита жамият тақдирига дахл кўрсатади. Агар она маънавиятга бўлса, фарзандлар чиройли тарбия кўради. Шу боис айтиш вақтда хотин-қизларни олий таълимга жалб қилиш масаласига алоҳида эътибор қаратиляпти. Айтиш вақтда маҳалламизда 2 362 нафар хотин-қиз истиқомат қилади. Уларнинг кўпчилиги турмуш ўртоғи билан бирга деҳқончилик ва чорвачилик

қилишади. Ўзаро ҳамфикрликда рўзгорига барака қирғатилди. Бундан ташқари, тикувчилик қилиб, даромад топаётган опа-сингилларимиз ҳам топилади. Ҳозирги кунда 4 нафар хунармандимиз бир-биридан чиройли либослар тикиб, ўзи ва маҳалладошларимизнинг бандлигини таъминлаб келмоқда. Ҳар бирага 5-6 нафардан шогирд бириктирилган бўлиб, ёшларнинг касбни бўлишига эришяпмиз. Хусусан, Зарина Ҳайдарқулова уч йилдан буён чеварчилик қилади. Астойдил меҳнат қилса, кунига бир миллион сўмгача пул топади. Бундан ёрдам бераётган шогирдларига ҳам ҳақ ажратиб беради. Охириги вақтда аёллар саломадлигини таъминлаш, уларни спортга жалб қилиш масаласига алоҳида эътибор қаратиляпти. Бу борада ҳудудимизда ҳам

жадал ишлар олиб бориляпти. Жумладан, Зилола Мирзаева уч йил аввал ташкил этган марказ бугун гавжум масканга айланган. 50 нафардан зиёд етти ёшдан етмиш ёшгача бўлган хотин-қизлар ўз устида ишлаб, жисмоний тарбия билан мунтазам шуғулланиб келяпти. Қизқувчилар сони кундан-кунга ортиб бораётгани жуда қувонарли. Бу ерда спорт машғулотларидан ташқари, руҳий соғломлаштириш хизматлари ҳам кўрсатилади. Ҳудудимиз “оғир” тоифадаги маҳалла бўлгани боис аҳоли бандлигини таъминлашга муҳим масала сифатида ёндашяпмиз. Мудофаа вазири билан ҳамкорликда бўш турган бир бинода тикувчилик цехи ташкил этиш ишлари бошлаб юборилган. Айтиш вақтда қадар 10 та тикув машинаси олиб келиб

жойлаштирилди. Уларнинг қаторини янада кенгайтириш мақсад қилинган. Ҳар уч ойда тикувчилик бўйича таҳсил олиб келаётган тўрт-беш нафар опа-сингилларимизнинг рўйхатини ҳам шакллантирганимиз. Тез кунда корхона ўз фаолиятини йўлга қўйиб, ҳарбийлар учун махсус кийимлар тикила бошланади. Жорий йилда олдимизга катта режалар қўйганимиз. Биринчи навбатда, аёлларнинг руҳиятини кўтариш ва боқимандалик кайфиятидан қўтилишига ёрдам бермоқчимиз. Қизқилиши ва интилиши бўлганларни таълимга жалб қилаймиз. Бу йил учун 10 нафар қизга имтиёзли тавсиянома тақдим қилдик. Ҳаракат ва интилиш бўлган жойда натижалар қувонарли томонга ўзгариб бораверади.

“Шу ўринда бир таклифни илгари сурмоқчи эдим. Маҳалла хотин-қизлар фаолларини қўшимча психологик курсларда ўқишга жалб қилиш керак. Бу ҳудудларда иш самарадорлигини ошириш учун катта ёрдам беради. Билимли ва маърифатли ходимлар кимга қандай муомала қилишни, муаммоларга ечим топишни яхши билишади.

“Оқ масжид” маҳалласида яшовчи хунарманд ва тадбиркор Баҳора Мамаражабова 50 нафар ишсиз хотин-қизни касаначи сифатида иш билан таъминлади. Уларга каштадан тўн тикши сирлари ўргатилиб, амалий фаолиятга жалб қилинди. Ҳозирда ҳар бир каштачи аёл ойига ўртача 2,5-3,5 миллион сўм даромад топомқда. Бундан ташқари, тадбиркор Баҳора Мамаражабова Қозғонистоннинг Актау шаҳридаги хунарманд Элмира Турсунбоева билан ҳамкорликни йўлга қўйган. Ҳозирда қозғонистонликлар билан шартнома тузиш масаласи кўриб чиқилмоқда. Бу эса нуроталик аёллар ишлаётган машғулотларга расмий бюрторма олиб, экспортни ташкил этиш имконини яратади.

МЕНДА САВОЛ БОР...

Нафақам тўхтатиб қўйиладими?

Дилрабо НИЁЗОВА, Хоразм вилояти:

— Турмуш ўртоғим вафот этгани сабабли боқувчисини йўқотганлик пенсиясини олиб келаман. Саволим шуки, агар қонуний тартибда янги никоҳдан ўтмайдиган бўлсам, боқувчисини йўқотганлик пенсияси тўхтатиладими?

Ўлмжон ПИРЖАНОВ, Ижтимоий ҳимоя миллий агентлигининг Хоразм вилояти бошқармаси бош мутахассиси:

— “Фуқароларнинг давлат пенсия таъминоти тўғрисида”ги қонуннинг 23-моддасига биноан, эр ёки хотиннинг вафот этганлиги сабабли тайинланган пенсия пенсионер янги никоҳдан ўтганида ҳам сақланиб қолиниши белгиланган. Айтиш вақтда боқувчисини йўқотганлик нафақаси оилада бир нафар фарзанд бўлса, 745 минг сўмни ташкил қилади. Икки ва ундан ортик фарзанд бўлган ҳолатда 244 минг сўмдан қўшиб борилади.

ИМКОНИАТ

КИМЛАР ҚЎШИМЧА ТАЪЛИМГА ЖАЛБ ҚИЛИНАДИ?

Ҳукуматнинг жорий йил 14 июндаги тегишли қарори билан “Давлат умумий ўрта таълим ташкилотларида айрим тоифадаги ўқувчиларни мактабдан ташқари таълимга жалб қилиш тартиби тўғрисида”ги Низом тасдиқланди.

Мухайё ТОШҚОРАЕВА, журналист.

Таълим ташкилотлари кўрсатадиган хизматлар бўйича 1 нафар ўқувчига ҳар бир тўғарак учун 1 ойлик тўлов қўйидаги миқдорлардан ошмайди: • 7-11 ёшдаги ўқувчилар учун дарсдан кейинги қўшимча таълим (ўзайтирилган кун гуруҳлари) учун — БХМнинг 1 бараваридан; • 12-18 ёшдаги ўқувчилар

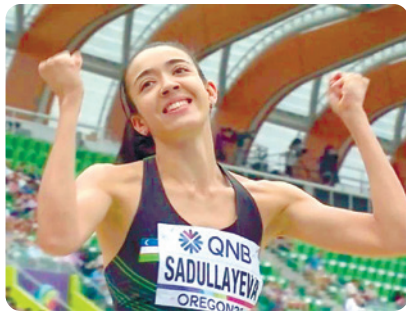
учун умумтаълим фанлари, 15-18 ёшдаги ўқувчилар учун хорижий тил йўналишларидаги тўғараклар учун — БХМнинг 2 бараваридан; • 15-18 ёшдаги ўқувчилар учун ахборот технологиялари, касб-хунар йўналишларидаги тўғараклар учун — БХМнинг 4 бараваридан ошмайди. Тўғарак тўловининг 80 фоизи давлат бюджетидан, 20 фоизи ўқувчининг ота-онаси томонидан тўланади.

Зомин миллий табиат
боғида халқаро
“ZAAMIN ULTRA”
МАРАФОНИ ўтказилди.
Унда 17 та мамлакатдан
3 500 нафардан ортиқ
иштирокчи қатнашди.

МАҲМУД МУРОДОВ
Чехиянинг Прага шаҳрида
ММА бўйича “Oktagon-72”
турнирида чемпионлик
камарини қўлга киритди.

САФИНА САЪДУЛЛАЕВА
Польшада энгил атлетика
бўйича ўтказилган
анъанавий халқаро
турнирда 1,90 метр
баландликка сакраб,
ғолиб бўлди.

БИЗ — СОҒЛОМ ТУРМУШ ТАРЗИ ТАРАФДОРИМИЗ!

БАДАНТАРБИЯ

Олимларнинг фикрича, штанга ва гантел кўтариш одамни тушкунликдан асрар экан. Америкалик руҳшунос олимлар ўтказган тадқиқот натижаларига кўра, тош кўтариш тушкунликини дори-дармонга нисбатан тезроқ енгишини кўрсатди.

Масалан, ҳар куни турли тошларни кўтариш машқларини бажариш кардиотерапия амалига ки­ради. Бу машғулотлар юрак уриш даражасини тезлаштиради. Бунинг натижасида тана дофамин — қониқиш гормонларини кўпроқ ишлаб чиқара бошлайди. Бу асаб тизимига ижобий таъсир кўрсатади.

ҲИДОЯТ ЁҒДУСИ

Насрулло БЎРИЕВ. Наманган вилояти:
— Бугунги кунда кўп­лаб саволларга сунъий интеллект орқали жавоб олин­япти. Chatgpt (сунъий интеллект) орқали ҳам диний саволларимиз­га жавоб олсак бўладими?

ДИНИЙ САВОЛГА СУНЪИЙ ИНТЕЛЛЕКТДАН ЖАВОБ ОЛСА БЎЛАДИМИ?

Ўзбекистон мусулмонлари идораси Фатво маркази:
— Йўқ, бу жоиз эмас. Тўғри, Chatgpt платформаси айрим соҳаларда инсонларга фойда бермоқда. Аммо диний саволлар­га тўғри жавоб беришга ожизлик қилади. Чунки у ҳам инсон омили томонидан ишлаб чиқилган бир маҳсулот. Қолаверса, баъзан саволларга тахминий жавоблар, ҳатто бу масала фалон

китобда бор, деб, арабий ибора­лар ҳам бериши мумкин. Лекин у келтирган иборалар на у айтган китобда ва на бошқа фикхий манбаларда учрамайди. Шу боис шаръий масалаларга аҳли илм, мутахассисларга мурожаат қилиш орқали ечим топиш даркор. Аллоҳ таоло ояти каримада шундай марҳамат қилган: “Агар билмай­диган бўлсангиз, зикр аҳлидан сўрангиз!” (Анбиё сураси, 7-оят). Мусулмон одам бирор нарса­ни билмай қолса, уни биладиган кишидан, ўша соҳанинг “зикр аҳли”дан урганиши лозим бўлади. Шундай экан, эътиқод ва дину диёнатга тегишли нарсаларни ҳам шу соҳанинг билимдонларидан сўраш талаб этилади. Буюк тобе­ий Ибн Сирин роҳимахуллоҳ шундай деганлар: “Албат­та, бу илм диндир. Бас, динингизни кимдан олаётганингизга қаранглар” (Имом Муслим ривояти).

Мазкур иборанинг шарҳида Мулла Али Қори раҳимахуллоҳ бундай деганлар: “Бу илм” сўзидан мурод Расулуллоҳ соллаллоху алайҳи васаллам умматга олиб келган Қуръони карим ва ҳадиси шарифдан иборат бўлган таъли­мотдир. Уни ишончли ва адолатли зотлардан олмоқдамисиз ёки йўқ, шунга назар солинлар, яъни қаердан, кимдан илм олаётганизга эришиш аниқ билинлар” (“Мирқотул мафотих” китоби).

ТУШКУНЛИККА ТУШСАНГИЗ, ТОШ КЎТАРИНГ — КУЧИНГИЗ ОШАДИ, ХАСТАЛИК ЧЕКИНАДИ

Жамшид АЪЗАМОВ, мураббий.

Сиз ҳар куни танага жисмо­ний зўриқиш берувчи ҳар қандай турдаги спорт машқла­рини бажарсангиз, зиён қилмайсиз. Бу нафақат тушкунлик, балки бошқа хавфли хасталикларни ҳам даф қилади. Гантеллар — эркак ва аёл­лар, ўсмир ва қариялар учун бир хил да-

ражада мос келадиган спорт анжо­мидир. Гантел машқларида жуда кўп мушаклар ишлайди, кучни оширади ва чаққонликни яхшилайди. Унинг энг мақбул вазни инсон жинси, ёши ва жисмоний тайёргарлигига боғлиқ. Аёллар учун бошланғич вазн 1-2 килограммдан бошланади. Илгари спорт билан шуғулланмаган эркаклар учун ҳам худди шундай оғирликдаги тошлар тавсия этилади.

Гантел тошларининг оғирлигини аста-секин 10-15 килограмм ва ундан кўпгача оширинг. Оғир асбоблар ёрдамида оғирлик машқларига фақат 12-14 ёшдан бошлаб рухсат берила­ди, лекин бу гантелларни қўлингизда ушламанг дегани эмас. Агар гантел­нинг оғирлиги 1-2 килограммдан ошмаса, болалар ҳам шуғулланиш мумкин. Бошланғич синф ўқувчиси учун белгиланган оғирлик бир неча йил давомида қўшимча диск сотиб ол­масдан етарли бўлади. Шунинг учун сиз болалар учун қуйма гантел­ларни олишингиз керак.

Машқларни секин ҳа­ракатда, ортиқча юклама туширмасдан бажаринг. Тош кўтариш машқла­ри ҳафтасига 3-4 марта бажарили­ши керак. Уйда машқларни бажараёт­ганда,

биринчи навбатда, хавфсизлик қо­идаларини унутмаслик керак. Ётган ҳолда тошни кўтариш анча самарали. У кўкрак мушакларини 100 фоиз ишлатади. Чунки бир вактин­г ўзида бир нечта бўғим­лар ишлайди ва нафақат кўкрак қафаси, балки елка мушаклари ҳам тобланиб, пишади. Бу машғулотлар аввалида, мушаклар чарчагун­ча бажарилиши керак.

Оёқларингизни ерга босиб, ўрин­дикда ётинг. Тошни елкадан бир ярим бара­вар кенгрок тўғри тутамланг. Елкадан икки бара­вар кенгрок ушлаш кўкрак қафасидаги юкламани бироз оширади, аммо бу елканинг шикаст­ланиш хавфини сезиларли оширади. Нафас олиш пайтида тошни кўкрак мушаклар пастки қисмига туширинг, нафас чиқараётганда уни ортга қайта­ринг ва такрорланг.

Худди шу машқни қия ўриндикда бажариш мумкин, ўшанда юқори кўкрак қафаси яхшироқ тобланади. Ўриндик 45 ёки 60 градус бурчак остида ўрнатилиши ва тошни кўкрак­нинг юқори қисмига тушириш керак. Машқни тескари қияликда бажариш мантиқ бермайди.

Агар сиз уйда тош кўтариш машқларини бажаришга қарор қилсангиз, тажрибали мураб­бийларнинг маслахат­ларини эътиборсиз қолдирманг. Кундалик тартиб ва жисмо­ний машқлар жадвалига риоя қилинг. Ва эсда тутинг: нати-

жага эришиш учун кўп ҳаракат қи­лиш керак. Аммо машғулотлардан дарҳол таъсир кутманг. Вазнин­гизни ўзгартириш ва соғ­лигингизни сақлаш бўйича мақсадингизга эришиш учун машқларни қандай бажарилиш кераклиги бўйича мутахассислар­га мурожаат қилинг.

ТАВСИЯ

БОЛАЛАРНИ СОҒЛОМ ОВҚАТЛАНТИРИШ ЗАРУР

Бугунги кунда катталар билан бирга, жажжи болажонларни ҳам соғлом овқатлантириш ҳар қачонгидан-да долзарб. Чунки болаларда ҳазм тизими яхши ривожланмаган бўлади. Шу са­бабли баъзи таомлар уларнинг саломатлигига салбий таъсир кўрсатиши мумкин.

Ноиба АЗИМОВА,

Республика ихтисослаштирилган педиатрия илмий-амалий тиббиёт маркази илмий ходими.

Бу борада Жаҳон соғлиқни сақлаш ташкилоти­нинг алоҳида тавсиялари ҳам бор. Масалан, янги туғилган чақалоқлар ва 6 ойликдан 1 ёшгача бўлган ўғил-қизларни тўғри овқатлантириш талаб ва қоидалари кўпчилик ота-оналар учун қизиқ.

Олти ойликкача бўлган кичкинтойлар учун энг мақбул таом — она сuti. Қўшимча овқатларни эса шу даврдан бошлаб болажонлар таомланиш рўйхатига киритса бўлади. Ёғсиз ва яхшилаб эзилган мева, гўшт, сабзавот бўтқалари, пишлоқ ва йогуртлар шулар жум­ласидан. Аммо бу даврда қуйидаги озик-овқатларни кичкинтойларга бериб бўлмайди:

- ✗ асал ва асал қўшилган маҳсулотлар, шу жумладан, пишириқлар (таркибида ботулизмни келтириб чиқарув­чи споралар бўлиши мумкин);
- ✗ сигир сuti (ичакда қон кетиш эҳтимолини юзага келтиради, қолаверса, қийин ҳазм бўлади);
- ✗ хом ёки чала пиширилган гўшт;
- ✗ пишириш ёки қайнатиш жараёнида сариғи қотма­ган туҳум;
- ✗ пастеризацияланмаган сut маҳсулотлари;
- ✗ конфетлар, сақич, қаттиқ печенье ва қотирилган нон бўлаклари;
- ✗ таркибида кофеин моддаси бўлмаган ичимликлар, шу жумладан чой (уларни икки ёшгача бермаслик зарур).

БИЛИБ ОЛИНГ!

ОВҚАТДАН СЎНГ ЧОЙ ИЧМАНГ!

Кўпчилик овқатлангандан сўнг айрим нотўғри одатлар туфайли ўз соғлиғига жиддий зарар еткази­ди. Шундай экан, бу жа­раёнда нималарга эътибор қаратиш муҳим?

Биринчидан, овқатлангандан сўнг дарҳол чой ичманг. Чунки чой таркибидаги танин моддаси овқат­даги темирнинг сўрилишини 87 фоизга камайтиради. Натижада камқонлик ривожланиши мумкин.

Иккинчидан, шири­нлик еманг. Статистик маълумот­ларга кўра, овқатдан кейин ширинлик истеъмол қил­ганларнинг 75 фоизи ортиқча вазн билан курашади.

Учинчиси, ух­лаш. Кечки овқатдан кейин дарҳол ётиб қолиш инсульт хавфини оширади. Шу боис ка­мида икки соат хушёр бўлинг!

Тўртинчидан, совуқ сув ичманг! Совуқ сув овқат ҳазм қилиш жараёнини секинлаштиради ва ёлларнинг түпланишига сабаб бўлади.

Бешинчиси, чекиш. Сигарет чекиш ичак таъсирла­ниш синдромини ривожлантириб, организмга зарарли токсинларни тезроқ сўришга сабаб бўлади.

Олтинчиси, ванна қабул қилиш. Иссиқ сув қонни тери­га йўналтиради, ҳазм жараёни эса секинлашиб, одам хушидан кетиши мумкин.

Ўтинчиси, спорт билан шуғулланиш. Овқатдан кейин тана энергияни ҳазм қилишга йўналтиради. Спорт эса аксинча, катта энергия талаб қилади. Шу боис овқатдан кейин камида 2-3 соатдан кейин спорт билан шуғулланиш мумкин.

Соғлиқни сақлаш вазирлиги Ахборот хизмати.

Mahalla

Ўзбекистон маҳаллалари уюшмасининг ижтимоий-сиёсий, маънавий-маърифий газетаси

Бош муҳаррир:
Бахтиёр АБДУСАТТОРОВ
Дизайнер:
Абдулазиз Аҳмедов
Шерзод Маманов

Ўзбекистон Республикаси Президенти Администрацияси ҳузуридаги Ахборот ва оммавий коммуникациялар агентлиги томонидан 2024 йил 7 майда №271590 рақами билан давлат рўйхатидан ўтказилган.

Муассис: «MAHALLA DAVRIY NASHRLARI» МЧЖ

Тахририят манзили:
100192, Тошкент шаҳри Мустақиллик шоҳ кўчаси 59-уй.
Телефонлар:
71 233-39-89, 71 233-10-92.
Нашр кўрсаткичи: 148

«Шарқ» НМАК босмахонасида чоп этилди. Босмахона манзили: Тошкент шаҳри Буюк Турон кўчаси 41-уй.

Газета тахририят компьютер марказида саҳифаланди ва офсет усулида босилди.

Ўлчами — 380x587, 4 6.т. 9 280 нускада чоп этилди. Буюртма №: Г-620

